

Grad Sarajevo
City of Sarajevo

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
Kanton Sarajevo
Grad Sarajevo
GRADSKO VIJEĆE

PROGRAM
PODIZANJA SPOMENIKA I UMJETNIČKIH SKULPTURA OD ZNAČAJA ZA
GRAD SARAJEVO KOJIMA JE GRAD SARAJEVO INVESTITOR ZA 2025.
GODINU
(Prijedlog)

Predlagač: Gradonačelnik
Obrađivač: Služba za urbano planiranje,
investicije, stambene i komunalne poslove

Sarajevo, decembar 2024. godine

Adresa: Hamdije Kreševljakovića 3
71 000 Sarajevo
Tel.: +387 33 216 659
Fax: +387 33 205 874
Email: gsgv@sarajevo.ba
Web: gradskovijece.sarajevo.ba

Na osnovu člana 31. stav (1) tačka b) Statuta Grada Sarajeva („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj 7/23) i člana 26. stav (4) Odluke o spomenicima od značaja za Grad Sarajevo („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj 49/19, ispravka – 28/20) Gradsko vijeće Grada Sarajeva, na __. sjednici održanoj dana __. __. 2024. godine, donijelo je:

(Prijedlog)

**PROGRAM
PODIZANJA SPOMENIKA I UMJETNIČKIH SKULPTURA OD ZNAČAJA ZA
GRAD SARAJEVO KOJIMA JE GRAD SARAJEVO INVESTITOR ZA 2025.
GODINU**

Programom rada Gradskog vijeća Grada Sarajeva za 2024. godinu planirano je razmatranje Programa podizanja spomenika i umjetničkih skulptura od značaja za Grad Sarajevo kojima je Grad Sarajevo investitor za 2025. godinu, i to u redovnom postupku, tako da se nacrt akta razmatra u mjesecu oktobru, a prijedlog u mjesecu decembru tekuće godine.

Odlukom o spomenicima od značaja za Grad Sarajevo propisano je da se sredstva za podizanje spomenika i umjetničkih skulptura od značaja za Grad Sarajevo kojima je Grad Sarajevo investitor, planiraju na osnovu godišnjeg Programa podizanja spomenika i umjetničkih skulptura od značaja za Grad Sarajevo kojima je Grad Sarajevo investitor, a kojeg donosi Gradsko vijeće na prijedlog gradonačelnika.

Program se zasniva na inicijativama koje je Komisija za spomenike Gradskog vijeća utvrdila da su inicijative za podizanje spomenika od značaja za Grad Sarajevo, te uputila gradonačelnici na obradu sa ciljem da Grad Sarajevo bude investitor podizanja spomenika.

U programu koji se razmatra predlaže se fokus na nastavak aktivnosti na realizaciji prethodno započetih projekata, kao i početak novih.

Podizanje pojedinačnog spomenika je zahtjevna procedura zbog osjetljivosti same tematike, kao i zbog kompleksnosti neophodnih zakonskih procedura, te je opravdano da podizanje jednog spomenika može biti višegodišnji projekat. Ovim programom se opisuju aktivnosti koje je potrebno provesti za svaki pojedinačan spomenik, a koje je moguće planirati.

Gradonačelnik zadržava pravo mogućih izmjena planiranih aktivnosti ukoliko to okolnosti budu tražile, kao i pokretanje aktivnosti po novim inicijativama, a koje nisu planirane ovim programom, bez naknadnih izmjena istog.

Izvještaj o provođenju Odluke o spomenicima od značaja za Grad Sarajevo, odnosno izvještaj o realiziranim aktivnostima po usvojenom Programa podizanja spomenika i umjetničkih skulptura od značaja za Grad Sarajevo kojima je Grad Sarajevo investitor razmatra se u tekućoj godini za prošlu godinu, po običaju u mjesecu martu.

Programske aktivnosti u 2025. godini na podizanju spomenika i umjetničkih skulptura od značaja za Grad Sarajevo, kojima je Grad Sarajevo investitor, planiraju se kako slijedi:

1. Nastavak aktivnosti na podizanju Spomenika civilnim žrtvama grada – Kantona Sarajevo

Spomenik civilnim žrtvama grada – Kantona Sarajevo je inicijativa Unije civilnih žrtava rata Kantona Sarajevo koje je krovno udruženje civilnih žrtava rata, a koje u svom članstvu ima 3925 registriranih članova, odnosno 2094 aktivnih članova, a također, važno je istaći da je Unija pravni sljednik Saveza civilnih žrtava rata grada Sarajeva koji egzistira od 1974. godine.

Opsada grada Sarajeva bila je najduža u modernoj historiji, a trajala je 1479 dana, ranjeno je preko 50.000 naših sugrađana, 11.541 stanovnik grada Sarajeva je ubijen, od toga je 1601 dijete, a dnevno je grad razaralo 329 granata. Zločin počinjen prema gradu Sarajevu i njegovim stanovnicima je bez presedana u historiji i toliko je velik da je svaki pokušaj njegovog negiranja i minimiziranja sramotan.

Kolateralna šteta agresije su civilne žrtve rata, osobe sa invaliditetom i porodice ubijenih civila koji su ni krivi ni dužni stradali u agresiji na nezavisnu državu Bosnu i Hercegovinu izgubivši živote, dijelove tijela ili svoje najmilije.

Nakon 25 godina civilne žrtve rata grada – Kantona Sarajevo nisu dobile moralnu satisfakciju (nije izgrađeno jedinstveno spomen-obilježje) i iz tog razloga gradonačelnik nastavlja aktivnosti na podizanju ovog spomen-obilježja.

Izgradnja spomenika treba da bude simbol sjećanja na sve ubijene i ranjene civile grada – Kantona Sarajevo u periodu agresije i opsade 92.-95.

Provedene i planirane aktivnosti

Komisija za spomenike Gradskog vijeća Grada Sarajeva razmatrala je dostavljenu inicijativu na sjednici održanoj dana 29.07.2020. godine te je jednoglasno usvojila zaključak kojim se konstatuje da je inicijativa za podizanje Spomenika civilnim žrtvama grada – Kantona Sarajevo inicijativa od značaja za Grad Sarajevo.

S tim u vezi, gradonačelnica je provela niz aktivnosti s ciljem iznalaženja adekvatne lokacije, te je Općina Centar dodijelila adekvatnu lokaciju u blizini same zgrade općine, na parceli uz Koševski potok, raskrsnica na Skenderiji.

Po raspisanom konkursu za pribavljanje najboljeg idejnog rješenja budućeg spomenika prijavila su se 4 rada, a stručna komisija formirana od vanjskih eksperata i uposlenika gradske administracije izabrala je kao najbolje idejno rješenje autora arhitekata Asmira Šabića i Zulejhe Šabić-Zatrić.

Ono što se htjelo postići raspisivanjem konkursa, a to je dobivanje takvog rješenja koji se može uklopiti u postojeći ambijent i pri tome ne opteretiti prolaznike te istovremeno omogućiti ispis imena svih civilnih žrtava rata u gradu tokom agresije 92.-95., kao i imati vizuelnu asocijaciju na događaje tog vremena. Ovi ciljevi su ostvareni izabranim radom.

Naredni koraci podrazumijevaju ishodovanje urbanističke saglasnosti, te zakonom propisanih koraka do konačne izgradnje spomen-obilježja. Nadležna služba će ocijeniti realne mogućnosti i dinamiku realizacije ovog projekta.

Zbog kompleksnosti zakonskih procedura pri pribavljanju odobrenja za građenje, ostavlja se mogućnost višegodišnje realizacije ovog projekta.

Grad Sarajevo će planirati adekvatna novčana sredstva za ove aktivnosti na budžetskoj poziciji „Podizanje spomenika od značaja za Grad Sarajevo“.

2. Spomenik ženi Sarajeva

Podizanjem Spomenika ženi Sarajeva na dostojanstven način izrazilo bi se poštovanje doprinosu mnogobrojnih anonimnih žena opstanku i odbrani Grada tokom opsade devedesetih godina prošlog stoljeća, svih njegovih vrijednosti i života uopće.

Žene Sarajeva, majke, supruge, samostalne, slobodne, zaposlene, bile su heroine u opkoljenom gradu. One su predstavljale stub očuvanja Sarajeva. Podsjećamo, više od 3000 žena, majki u ratu je izgubilo jedno ili dvoje djece, mnogima su ubijeni muževi, mnoge su silovane na Grbavici, u Vogošći, Hadžićima, mnoge su ostale trajni invalidi. Uz svu tu patnju, stravična stradanja i poniženja, žene su ostale dostojanstvene, sa ranama na tijelu i dušama, ali bez mržnje i želje za osvetom.

Podizanje ovog spomenika je prvobitna ideja pokojnog Jovana Divijaka te civilizacijska obaveza Grad Sarajeva prema svojim građankama.

Provedene i planirane aktivnosti

Komisija za spomenike Gradskog vijeća Grada Sarajeva razmatrala je inicijativu te je jednoglasno usvojila zaključak kojim se konstatuje da je inicijativa za podizanje Spomenika ženi Sarajeva inicijativa od značaja za Grad Sarajevo.

Planira se iznalaženje adekvatne lokacije, zatim izbor najbolje idejnog rješenja po raspisanom konkursu, donošenje odluke o podizanju Gradskog vijeća za konkretno spomen-obilježje, pribavljanje glavnog projekta, zakonskih odobrenja za građenje, te konačno i sama realizacija projekta. Nadležna služba će ocijeniti realne mogućnosti i dinamiku realizacije ovog projekta.

Zbog kompleksnosti zakonskih procedura pri pribavljanju odobrenja za građenje, ostavlja se mogućnost višegodišnje realizacije ovog projekta.

Grad Sarajevo će planirati adekvatna novčana sredstva za ove aktivnosti na budžetskoj poziciji „Podizanje spomenika od značaja za Grad Sarajevo“.

3. Spomen-obilježje Aidi Buturović

Aida Buturović je rođena 1959. godine u Sarajevu. Rat u Bosni i Hercegovini je dočekala radeći kao bibliotekarka zadužena za međunarodnu razmjenu u Nacionalnoj biblioteci u Sarajevu, a simultano je radila i na doktorskoj disertaciji na Filozofskom fakultetu u Sarajevu, odsjek za Opću književnost i filozofiju.

U noći sa 25. na 26. august 1992. godine, Vijećnica je zapaljena. Procjenjuje se da je u požaru izgorjelo oko 90% knjižnog fonda i dokumenata koji svjedoče o historiji Bosne i Hercegovine.

Zajedno sa kolegama i građanima Aida je provela noć pokušavajući spasiti neke od rijetkih primjeraka rukopisa iz knjižnog fonda. Aida je na putu kući poginula od gelera granate.

Planira se iznalaženje adekvatne lokacije, zatim izbor najbolje idejnog rješenja po raspisanom konkursu, donošenje odluke o podizanju Gradskog vijeća za konkretno spomen obilježje, pribavljanje glavnog projekta, zakonskih odobrenja za građenje, te konačno i sama realizacija projekta. Nadležna služba će ocijeniti realne mogućnosti i dinamiku realizacije ovog projekta.

4. Sarajevske ruže

Na 26. sjednici Gradskog vijeća Grada Sarajeva, Gradsko vijeće je podržalo inicijativu Odbora za lokalni biznis i turizam vezano za obnovu Sarajevskih ruža, te je podnesena inicijativa postala inicijativom Gradskog vijeća.

U saradnji sa Zavodom za kulturno-historijsko naslijeđe Kantona Sarajevo i Fondom Memorijala KS Grad Sarajevo će razmotri mogućnost obnove „Sarajevskih ruža” koje su u lošem stanju, a neke od njih su na određenim mjestima su uklonjene pri rekonstrukciji gradskog partera.

5. Spomen-ploča pripadnicima Ministarstva unutrašnjih poslova i Vojne policije Armije Bosne i Hercegovine

Grad Sarajevo će podići spomen-ploču u Velikom parku pripadnicima Vojne policije i Ministarstva unutrašnjih poslova Bosne i Hercegovine koji su poginuli na zaštiti imovine, života građana Sarajeva i ustavnog poretka Bosne i Hercegovine.

6. Pokretanje aktivnosti na podizanju spomen-obilježja proslavljenom sarajevskom pjevaču, kantautoru i šansonjeru Kemalu Montenu

Grad Sarajevo će pokrenuti aktivnosti na podizanju navedenog spomen-obilježja uzimajući u obzir dostupne lokacije i prostorne mogućnosti, kao i dostupna sredstva u Budžetu za 2025. godinu kako bi se na najadekvatniji način sačuvalo sjećanje na navedenu ličnost.

7. Pokretanje aktivnosti na podizanju spomen-obilježja proslavljenom sarajevskom piscu, novinaru i kolumnisti Dariju Džamonji

Grad Sarajevo će pokrenuti aktivnosti na podizanju navedenog spomen-obilježja uzimajući u obzir dostupne lokacije i prostorne mogućnosti, kao i dostupna sredstva u Budžetu za 2025. godinu kako bi se na najadekvatniji način sačuvalo sjećanje na navedenu ličnost.

8. Pokretanje aktivnosti na podizanju spomen-obilježja proslavljenom sarajevskom kompozitoru, aranžeru i producentu Esadu Arnautaliću

Grad Sarajevo će pokrenuti aktivnosti na podizanju navedenog spomen-obilježja uzimajući u obzir dostupne lokacije i prostorne mogućnosti, kao i dostupna sredstva u Budžetu za 2025. godinu kako bi se na najadekvatniji način sačuvalo sjećanje na navedenu ličnost.

9. Bista Dževada Karahasana

Izrada i postavljanje biste nedavno preminulom književniku Dževadu Karahasanu u Malom parku preko puta zgrade Predsjedništva BiH ili na drugu adekvatnu lokaciju, uzimajući u obzir prostorne mogućnosti, kao i dostupna sredstva u Budžetu za 2025. godinu

10. Bista Marka Vešovića

Izrada i postavljanje biste nedavno preminulom književniku Marku Vešoviću u Malom parku preko puta zgrade Predsjedništva BiH ili na drugu adekvatnu lokaciju, uzimajući u obzir prostorne mogućnosti, kao i dostupna sredstva u Budžetu za 2025. godinu.

11. Bista Dževada Hoze

Izrada i postavljanje biste akademiku Dževadu Hozu ispred Akademije likovnih umjetnosti, uzimajući u obzir prostorne mogućnosti, kao i dostupna sredstva u Budžetu za 2024. godinu.

PREDSJEDAVAJUĆI GRADSKOG VIJEĆA

Jasmin Ademović

Broj:
Sarajevo, __.__.2024. godine

**IZVJEŠTAJ O PROVEDENOJ JAVNOJ RASPRAVI
NA NACRT PROGRAMA PODIZANJA SPOMENIKA I UMJETNIČKIH
SKULPTURA OD ZNAČAJA ZA GRAD SARAJEVO KOJIMA JE GRAD
SARAJEVO INVESTITOR ZA 2025. GODINU**

U skladu sa Zaključkom Gradskog vijeća Grada Sarajeva, broj: 01-GV-02-7131/24 od 23.10.2024. godine, provedena je javna rasprava na Nacrt Programa podizanja spomenika i umjetničkih skulptura od značaja za Grad Sarajevo kojima je Grad Sarajevo investitor za 2025. godinu.

Pozivi za učešće u javnoj raspravi su, u skladu sa navedenim Zaključkom, upućeni sljedećim subjektima:

- klubovima vijećnika u Gradskom vijeću Grada Sarajeva
- linkom na web stranici Grada Sarajeva svim zainteresiranim
- Primjedbe, prijedlozi i sugestije iznesene na sjednici Gradskog vijeća kao i zaključci Komisije za spomenike smatraju se prilogom javne rasprave

Javna rasprava je trajala 10 dana, odnosno do 15.11.2024. godine.

U javnoj raspravi učešće su uzeli sljedeći subjekti:

1. Predsjedavajući Gradskog vijeća Jasmin Ademović

1. Predsjedavajući Gradskog vijeća Jasmin Ademović

Predlaže se podizanje biste akademiku Dževadu Hozu ispred Akademije likovnih umjetnosti.

STAV PREDLAGAČA

Cijeneći izneseno smatramo sljedeće:

Inicijativa se prihvata i uvrstit će se u Program za 2025. godinu.